

N:o 14.

Ank. till Riksd. Kansli den 28 April 1868, kl. 1 e. m.

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 3) Utlåtande N:o 9, i anledning af återremiss af Utskottets Utlåtande N:o 5, rörande väckt motion om åtgärders vidtagande till hämmande af lösdrifveriet och tiggeriet i landet.

Sedan Herr Landgren, L., uti en till Utskottet remitterad motion föreslagit, att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t ingå med underdånig anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes genom sakkunnige män låta utreda, hvilka åtgärder kunde och borde vidtagas med hänseende till den tiggande landstrykare-befolkningen och, i händelse Riksdagens medverkan erfordrades, derom så fort ske kunde aflåta nådig Proposition; men Utskottet, på anförda skäl, hemställt att motionen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, så har Kammarerna, enligt Utskottet tillhandakommet protokollsutdrag, till Utskottet återremitterat detta ärende; hvarefter Kammarerna till Utskottet öfverlemnade en af Herr Grefve Sparre, Eric, i sammanhang med förevarande fråga väckt motion, deruti hemställes, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om revision af fattigvårds-förordningen äfvensom af förordningen om försvarslösa personers behandling. Af den inom Kammarerna före ärendets återförvisning föregångna öfverläggning har Utskottet inhemtat, att hvad man hufvudsakligen öfverklagat är det inom vissa landsorter öfverhand tagande tiggeriet och en hos den lösa befolkningen tilltagande böjelse för lättja samt ett kringstrykande och oordentligt lefnadssätt.

Till afhjelpande af detta onda erbjuder sig visserligen, på sätt Utskottet redan i sitt förra Utlåtande tillkännagaf, ett verksamt medel uti inrättandet inom större eller mindre kommuner af tvångsarbetshus. Vår nu gällande fattigvårdsförordning af den 13 Juli 1853 lemna ock i 2 § 3 mom. kommunerna frihet att inrätta så-

dana anstalter, till följd hvaraf äfven på flera ställen i riket dylika arbetsinrättningar kommit till stånd; och är Utskottet af den mening, att det icke är af nöden att, såsom i Norge, i fattigvårds-förordningen inrymmas alla de bestämmelser, som för intagandet uti och ordningen inom tvångsarbetshusen äro behöfliga, utan att det fortfarande såsom hittills bör lemnas kommunerna öppet, att derom upprätta särskilda reglementen, hvilka underställas Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.

Emellertid lærer det icke, åtminstone under nu varande förhållanden, kunna ifrågasättas, att, utöfver de redan befintliga allmänna arbetsinrättningar, på Statens bekostnad inrätta dylika tvångsarbetshus, utan torde denna angelägenhet böra öfverlemnas till landstingens eller kommunernas egen omtanka. Deremot åligger det, enligt den beslutade återremissen, Utskottet att tillse i hvad mån gällande stadganden angående lättingars insättande å de befintliga arbetsinrättningarne tarfva förändring.

I de båda författningarne om fattigvården och om försvarslöse personer, af hvilka, i fråga om betlande lättingars behandling, den förra hänvisar till den sednare, förekommer en brist, som torde böra undanrödjas och å hvilken Utskottet följaktligen anser sig böra fästa uppmärksamheten.

Så innehåller 7 § i fattigvårds-förordningen, att den som åtnjuter fattigunderstöd eller som genom lättja eller liknöjdhet förorsakar att hustru eller barn falla fattigvården till last, står under styrelsens husbondevälde; och att arbetsför person, som står under dylikt välde och vägrar fullgöra honom föresatt arbete eller som visar tredska, sjelfsväld, oordentlighet eller sturskhet, utan att låta sig rätta, gör sig förfallen till behandling såsom försvarslös person. I 20 § stadgas också att den, som beträdes med betlande, kan på enahanda sätt behandlas. Dessa stadganden äro för ändamålet fullt lämpliga. Deremot saknas motsvarande bestämmelse i Kongl. Stadgan om försvarslöse personer den 29 Maj 1846, med de genom Kongl. Kungörelsen den 13 Juli 1853 deruti gjorda förändringar, hvilken stadga skall på ofvan omförmälda personer tillämpas. Vål innehåller 1 § af sistberörda Kongl. Stadga, att försvarslös person är underkastad den uppsigt, den inskränkning i friheten att välja vistelseort och det vilkorliga arbetstvång, som författningen stadgar; men söker man efter ett på de i ofvanberörda 7 och 20 §§ fattigvårds-förordningen omförmälda fall tillämpliga stadganden, så förekommer i 6 § 1 mom. 5 punkten: att, om försvarslös person, oaktadt erhållen varning, af fortfarande lättja eller böjelse för ett kringstrykande eller oordentligt lefnadssätt underlåter att förskaffa sig arbete eller att förrätta det arbete, som blifvit af tillsyningsman honom anvisadt, Konungens Befallningshafvande då eger att, uppå yrkande af kommunalnämnd eller tillsyningsman i orten, der den försvarslöse finnes eller anträffas, och sedan personen blifvit hörd, antingen enligt 3 § förpassa eller återsända honom till hemorten eller ock förelägga honom att inom viss lämplig tid skaffa sig tjenst eller annat laga försvar vid det äfventyr, som stadgas i 8 §. Denna åter innehåller, att en sådan

person, som ej fullgör ett dylikt föreläggande, skall dömas, mansperson, om han är fullt arbetsför, till allmänt arbete under minst sex månader och högst ett år samt mindre arbetsför mansperson eller qvinna, derest inom orten finnes vederbörligen fastställd arbetsinrättning, att der arbeta minst tre högst sex månader, eller, om sådan anstalt icke inom orten finnes, att lika lång tid hållas i fängelse å kronohäkte och att förrätta det arbete, som der kan vara att tillgå, med föreskrift derjemte att, om tillfälle är att hålla personen i enskildt fängelserum, sådant bör ske och att i ty fall fängelsetiden bestämmes till minst två högst fyra månader; hvarjemte högre ansvar stadgas för förnyad enahanda förseelse.

Häraf framgår således, att, enligt stadgan, efter ordalydelsen tillämpad, Konungens Befallningshafvande ej eger döma en motvillig lätting, som fallit fattigvården till last och som ej låtit sig rätta eller en betlande kringstrykare till det i 8 § stadgade ansvar, *innan denne försutit honom lemnadt föreläggande att skaffa sig laga försvar*. Bland dylika lättingar och kringstrykande tiggare finnas dock många, som redan ega sådant; fattighjon åter, som betlar eller visar tredska eller ohörsamhet, kan Konungens Befallningshafvande ej förelägga att skaffa sig laga försvar. Stadgan är följaktligen på dessa begge katégorier ej tillämplig och polismagten saknar således laglig utväg att tvinga dem till arbete. Dessutom synes det medföra en onödig tidsutdrägt och en till fortsatt kringstrykande ledande omväg att förelägga den, som tiggande, utan lof, stryker landet omkring, att förskaffa sig tjenst eller annat laga försvar, utan borde Konungens Befallningshafvande ega att i afseende å dessa, som, i saknad af alla medel till sitt upphålle, måste anlita den allmänna välgörenheten eller med våld eller hot tilltvinga sig understöd, till förekommande häraf, utan vidare omgång vidtaga den behandling, som stadgas för försvarslös och således döma dem till arbete i tvångsarbetshus eller allmänt arbete såsom i 8 § af ofvanberörda stadga sägs.

Utskottet hyser nemligen den åsigt, att den samhällsmedlem, som, ehuru arbetsför, af lättja eller böjelse för ett kringstrykande eller oordentligt lefnadssätt, underlåter att förskaffa sig arbete eller vägrar att fullgöra det arbete, som i hemorten blifvit honom anvisadt, och som, efter erhållna varningar, ej låtit sig rätta, utan fortfar i sin lättja eller stryker landet omkring, uppehållande sig med betlande, missbrukat sin frihet och således bör någon tid hållas till arbete för att vänjas vid ordning, arbetsamhet och ett sedligt uppförande; och är Utskottet af den mening, att, om ofvananmärkta brist i stadgan om försvarslöse personer blifver afhjelpat och de ifrågavarande författningarne i öfrigt tillämpas, de öfverklagade olägenheterna skola kunna i väsendtlig mån undanröjas.

Utskottet får således värdsamt tillstyrka,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Majt i Kongl. Stadgan angående försvarslösa och till allmänt arbete förfallna personer den 29 Maj 1846, sådan den lyder

i Kongl. Kungörelsen den 13 Juli 1853, göra det förtydligande och det tillägg, att den, som enligt bestämmelserna i Kongl. Förordningen om fattigvården i riket den 13 Juli 1853, bör såsom försvarslös behandlas, må af Konungens Befallningshafvande, när skäl dertill äro, dömas till arbete i tvångsarbetsinrättning eller allmänt arbete såsom i 8 § af ofvanberörda stadga sägs.

Stockholm den 28 April 1868.

På Utskottets vägnar:

Axel K. Wachtmeister.

N:o 15.

Ank. till Riksd. Kansli den 28 April 1868, kl. 1 f. m.

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 3) Utlåtande N:o 10, öfver Herr Matts Pehrssons motion, N:o 332, derom att nu gällande förordningar om skeppsmätning icke må tillämpas i fråga om fartyg, som äro uppmätta före den 1 Juli 1866.

Denna motion, hvaröfver Andra Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 4 afgifvit sitt, under N:o 32 upptagna, yttrande, har af Andra Kammaren blifvit bifallden genom af Kammaren fattadt beslut, att nemligen Riksdagen måtte aflåta en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran:

»att nu gällande förordningar om skeppsmätningar icke må tillämpas i fråga om fartyg; som äro uppmätta före den 1 Juli 1866, utan dessas egare tillerkännas »rättighet att af vederbörande auktoriteter erhålla bevis öfver fartygens lästetal »enligt den före nämnda tid verkställda mätningen, samt sådana bevis få tjena till »efterrättelse vid skeppsumgålders erläggande, intilldess ett nytt skeppsmätnings»reglemente blifver fastställt.»

Vid föredragning den 28 nästlidne Mars i Första Kammaren af detta Andra Kammarens beslut, blef detsamma hänvisadt till Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 3, för att deröfver afgifva yttrande.